

**Центр правових досліджень фурси
Серія «Процесуальні науки»**

**ВИКОНАВЧИЙ ПРОЦЕС:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

**Концепції вчених
з удосконалення законодавства
про виконавче провадження**

Монографія

Київ • Алерта • 2023

*Рекомендована до друку
Правлінням ГО «Центр правових досліджень Фурси»
(протокол № 1 від 08.02.2023 р.)*

Рецензенти:

Бичкова С.В., докторка юридичних наук, професорка, професорка кафедри 103 Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського «ХАІ»;

Щербанюк О.В., докторка юридичних наук, професорка, завідувачка кафедри процесуального права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Авторський колектив:

Розділ 1: Фурса С.Я., Фурса Є.І. підрозділ 1.1. ; Мальський М.М. підрозділ 1.2.; Верб-Сидор О.Б. п. 1.3.2, 1.3.3., 1.3.4 підрозділу 1.3.; Верб-Сидор О.Б. Гайченко А.В. п. 1.3.1 підрозділу 1.3. ; Мельник І.С. підрозділ 1.4.

Розділ 2: Мінченко Р.М., Мінченко Д. підрозділ 2.1; Щербак С.В. підрозділ 2.2.

Розділ 3: Андронов І.В. підрозділ 3.1.; Авторгов А.М. підрозділ 3.2.; Снідевич О.С. підрозділ 3.3.

Розділ 4: Малярчук Л.С. підрозділ 4.1.; Бондар І.В. підрозділ 4.2.; Фурса Є.Є., Бордюг Т. підрозділ 4.3.; Крижевська О.О. підрозділ 4.4.

Усі наукові доробки подано у авторській редакції.

Виконавчий процес: теорія і практика. Концепції вчених з удосконалення законодавства про виконавче провадження.

Монографія. / за заг. ред. докторки юридичних наук, професорки, заслуженої юристки України Фурси С.Я. Київ : Алерта, 2023. 448 с.

ISBN 978-617-566-758-3

У монографії висловлені думки провідних вчених України щодо їх бачення сучасного стану науки про виконавчий процес, а також перспективу її розвитку і законодавства, яке регламентує виконавче провадження та ті проблеми, які мають місце із примусовим виконання рішень під час воєнного стану.

Дана наукова праця є комплексним науково-практичним дослідженням, у якому аналізуються істотні проблеми виконавчого провадження у законопроектах, які знаходяться на розгляді у Верховній Раді України, а також висловлені обґрунтовані думки вчених щодо удосконалення чинної редакції Закону України «Про виконавче провадження» та законопроектів і після їх публічного обговорення та схвалення про необхідність їх запровадження у законодавство. Також запропонований аналіз виконання рішень у іноземних країнах з метою запозичення слушних положень до законодавства про виконавче провадження України.

Ця монографія буде цікавою не тільки для самих авторів, розробників законопроектів, які займаються дослідженням виконавчого провадження, а й широкому колу фахівців, які у своїй практичній діяльності стикаються із проблемами, що виникають під час примусового виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб), зокрема суддям, адвокатам, нотаріусам, а також і викладачам, аспірантам та студентам, які бажать удосконалити свої знання у даній сфері.

ЗМІСТ

<i>Передмова</i>	8
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ АВТОРСЬКІ КОНЦЕПЦІЇ РЕФОРМУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ВИКОНАВЧЕ ПРОВАДЖЕННЯ	11
1.1. Концепції щодо реформування законодавства України про виконавче провадження (Фурса С.Я., Фурса Є.І.) ...	11
1.1.1. Передумови реформування законодавства про виконавче провадження.	12
1.1.2. Аналіз зауважень Головного науково-експертного управління Верховної Ради України на Законо- проекту № 5660.	16
1.1.3. Короткий аналіз основних засад виконавчого провадження	27
1.1.4. Концепції приватних виконавців – співавторів Законопроекту № 5660	33
1.1.5. Питання для подальшого обговорення актуальних проблем примусового виконання рішень	46
1.2. Доктрина міжнародного виконавчого процесу та її вплив на удосконалення законодавства про виконавче провадження (Мальський М.М.)	53
1.2.1. Міжнародний виконавчий процес як галузь правової науки.	53
1.2.2. Визначення місця міжнародного виконавчого процесу в системі права України з метою удосконалення законо- давства про виконавче провадження та інших галузей, які з ним взаємодіють.	59
1.2.3. Окремі процесуальні аспекти виконавчого процесу, що ускладнений іноземним елементом у контексті ана- лізу Законопроекту № 5660 та Законопроекту № 3627 ...	65
1.2.4. Напрямки удосконалення міжнародного виконавчого процесу та законодавства, що його регламентує	72
1.3. Гарантії захисту прав осіб у виконавчому провадженні (Верба-Сидор О.Б., Гайченко А.В.)	80
1.3.1. Основні засади виконавчого провадження та діяльності виконавців (Верба-Сидор О.Б., Гайченко А.В.)	80

1.3.2. Судовий контроль за діяльністю виконавців (<i>Верба-Сидор О.Б.</i>)	89
1.3.3. Відомчий контроль за діяльністю приватних виконавців (<i>Верба-Сидор О.Б.</i>)	96
1.3.4. Дисциплінарна відповідальність виконавців: актуальні питання підстав та процедури застосування в контексті удосконалення законодавства про виконавче провадження (<i>Верба-Сидор О.Б.</i>)	103
1.4. Взаємодія органів та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів з державними органами під час здійснення виконавчого провадження (<i>Мельник І.С.</i>)	116
1.4.1. Взаємодія як інструмент впливу на ефективність діяльності органів та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів	116
1.4.2. Взаємодія органів та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів з Державною прикордонною службою України	118
1.4.3. Взаємодія органів та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів з Національною поліцією України	126
1.4.4. Взаємодія органів та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів з Державною митною службою України	136

РОЗДІЛ 2. ВИКОНАВЧИЙ ПРОЦЕС В УМОВАХ ПРАВОСУДДЯ ПЕРЕХІДНОГО ПЕРІОДУ ТА ВОЄННОГО СТАНУ146

2.1. Виконавчий процес в умовах правосуддя перехідного періоду: українські реалії та міжнародний досвід (<i>Мінченко Р.М., Мінченко Д.В.</i>)	146
2.1.1. Проблеми правосуддя перехідного періоду з точки зору цивілістики	147

2.1.2. Аналіз законодавчих новацій та перспектива розвитку виконавчого процесу в умовах перехідного періоду (воєнного стану)	154
2.1.3. Міжнародний досвід правового регулювання процедури виконання національних та іноземних судових рішень на прикладі Англії та Уельсу	167
2.2. Примусове виконання судових рішень і рішень інших органів в Україні в умовах воєнного стану (Щербак С.В.)	184
2.2.1. Трансформація виконавчого процесу України в умовах воєнного стану.	184
2.2.2. Доступ до примусового виконання в умовах воєнного часу.	189
2.2.3. Перегляд «стягувачоорієнтованого підходу» у виконавчому процесі та кроки назустріч боржникам.	195
2.2.4. Правове регулювання та реалії примусового виконання рішень на тимчасово окупованій території України	211
 РОЗДІЛ 3. ЗАГАЛЬНІ ПРОЦЕСУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ	218
3.1. Темпоральний аспект примусового виконання рішень (Андронов І.В.)	218
3.1.1. Правова природа та види строків у виконавчому провадженні.	218
3.1.2. Строки пред’явлення виконавчих документів до виконання	229
3.1.3. Строки вчинення виконавчих дій (прийняття рішень) виконавцями	241
3.2. Проблемні питання практичної реалізації деяких положень законодавства про виконавче провадження (Авторгов А.М.)	248
3.2.1. Доступ виконавців до коштів на рахунках боржників та відомостей про майно боржника	248
3.2.2. Протидія зловживанню боржником своїми правами у виконавчому провадженні.	259

3.2.3. Проблемні питання виконання рішень зобов'язального характеру	272
3.2.4. Судовий контроль за виконанням рішень.	283
3.3. Галузеві законопроекти про примусове виконання рішень: пропозиції щодо їх покращення (Снідевич О.С.)	296
3.3.1. Організаційні форми приватної діяльності з примусового виконання рішень та проблеми їх впровадження у законодавство	296
3.3.2. Суб'єкти виконавчого провадження: чинна регламентація та законопроектні новели	305
3.3.3. Інститут строків у виконавчому провадженні у галузевих законопроектах про примусове виконання рішень	313
РОЗДІЛ 4. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ ПЕВНОГО ВИДУ	323
4.1. Арешт майна як визначальний етап звернення стягнення на майно боржника та захід забезпечення виконання рішення: підходи до розуміння та проблемні аспекти застосування (Малярчук Л.С.)	323
4.1.1. Правова природа та складові «арешту майна» у виконавчому провадженні.	323
4.1.2. Особливості накладення виконавцем арешту на окремі види майна та шляхи його оптимізації.	336
4.1.3. Строки накладення арешту на майно боржника та правила їх визначення	348
4.1.4. Принцип співмірності при накладенні арешту на майно: умови та межі реалізації.	352
4.2. Концепція примусового виконання рішень немайнового характеру: проблеми сьогодення та перспективи вдосконалення (Бондар І.В.)	357
4.2.1. Неналежне виконання судових рішень як підстава вдосконалення національного законодавства.	357

4.2.2. Аналіз Проекту Закону про виконавче провадження № 3726 в частині виконання рішень немайнового характеру	360
4.2.3. Проект Закону про примусове виконання рішень № 5660: зміни, що очікуються в сфері виконання немайнових спорів	371
4.2.4. Шляхи подолання проблем виконання рішень немайнового характеру.	379
4.3. Український і зарубіжний досвід виконання рішень немайнового характеру з приводу дітей (Фурса Є.Є., Бордюг Т.О.)	385
4.3.1. Матеріальний і процесуальний аспект визначення місця проживання, питань виховання і відібрання дитини.	385
4.3.2. Загальні і порівняльні аспекти виконання рішень, які стосуються дитини у контексті рішень ЄСПЛ та їх вплив на виконавче провадження в Україні.	395
4.3.3. Міжнародні та європейські аспекти встановлення побачень з дитиною та відібрання дитини та їх вплив на удосконалення українського законодавства	408
4.4. Примусове виконання рішень з аліментних зобов’язань батьків по утриманню дітей (Крижевська О.О.)	416
4.4.1. Примусовий порядок виконання рішень з аліментних зобов’язань батьків по утриманню дітей: аналіз актуальних питань	416
4.4.2. Невиконання або неналежне виконання судових рішень про стягнення аліментів у примусовому порядку: проблемні питання щодо відповідальності батьків.	436

Наукове видання

Серія «Процесуальні науки»

ВИКОНАВЧИЙ ПРОЦЕС: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

**Концепції вчених
з удосконалення законодавства
про виконавче провадження**

Монографія

Відповідальний за випуск
Обкладинка

О. В. Діордійчук
В. С. Жиборовський

Підписано до друку 15.02.2023. Формат 60x84 1/16
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Друк офсетний. Умовн. Друк. арк. 26,04.

Видавництво «Алерта»

04210, м. Київ, а/с 112.

Тел.: (044) 223–15–25, (099) 607-97-62.

Е-mail: alerta.pravovaednist@gmail.com, веб-сайт: alerta.kiev.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 788 від 29.01.2002